

Hesabat – 2018 /İxtisarla/

Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi 1974-cü ildən fəaliyyət göstərir. Hesabat ilində də bu mərkəz öz ətrafında S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxana və 10 kitabxana filialı birləşdirmiş, müxtəlif forma və üsullardan istifadə edərək oxuculara xidmət işini həyata keçirmişdir.

Sumqayıt şəhər MKS-ə daxil olan kitabxanalarda 2018-ci ildə də Respublika Prezidentinin və dövlətimizin qərar və göstərişlərinin, sərəncamlarının icrası il boyu diqqət mərkəzində olmuşdur. Bundan başqa Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2018-ci ilin “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili” elan edilməsi, həmçinin “Mədəniyyət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Konsepsiyasının, həmçinin “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 15 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə” Dövlət Proqramının icrası ilə bağlı bir sıra maraqlı, yaddaqalan və silsilə tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Hesabat ilində MKS-in **574498** nüsxə fondu, **74905** nəfər oxucusu, **1198654** nüsxə kitab verilişi olmuşdur. İl ərzində **7410** nüsxə yeni ədəbiyyat alınmış, kitabxana qaydası ilə işlənərək kitabxanalara paylanmışdır. Hesabat ili ərzində MKS-in fondundan **9269 nüsxə** ədəbiyyat məzmunca köhnəldiyinə və fiziki cəhətdən yararsız hala düşdüyünə görə silinmişdir. 2018-ci ildə Sumqayıt şəhər MKS üzrə **1238** kütləvi tədbir keçirilmişdir.

Kitabın cəmiyyət həyatındakı rolunu yüksəltmək, kitabxananı oxucu kütləsinə daha da yaxınlaşdırmaq üçün əmək kollektivləri ilə, qeyri hökumət təşkilatları, məktəblər, ali təhsil müəssisələri ilə əlaqələr 2018-ci ildə də davam etdirilmiş, əksər mədəni-kütləvi tədbirlər bu təşkilatlar və müəssisələrlə əlaqəli həyata keçirilmişdir.

2018-ci il Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən “**Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili**” elan olundu. Sumqayıt şəhər MKS-ə daxil olan kitabxanalarda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi ilə bağlı il boyu silsilə tədbirlər keçirilmiş, müstəqillik tariximizə nəzər salınaraq cümhuriyyətin dövlətçilik tariximizdə yeri və rolu işıqlandırılmışdır. Belə ki, bu şanlı yubileylə bağlı Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin MKS-ləri arasında “Ən qiymətli sərvətimiz Vətəndi” adlı bədii qiraət müsabiqəsi, Mərkəzi kitabxananın İncəsənət şöbəsində “Azadlığın mübarək” adlı rəsm müsabiqəsi, Mərkəzi uşaq kitabxanasında “Cümhuriyyət tariximiz, qürurumuzdur” adlı intellektual yarış, Gənclər kitabxanasında “İstiqlaliyyətə gedən yol” adlı dəyirmi masa, Hacı Zeynalabdin qəsəbə kitabxanasında “Nə? Harada? Nə zaman?” adlı bilik yarışması, M.Ə.Rəsulzadə adına kitabxana filialda “Tam hüquqlu və müstəqil dövlət” adlı ədəbi-bədii gecə, “İstiqlaliyyətə gedən yol” adlı Tarixi-Seminar və daha neçə-neçə maraqlı, məzmunlu tədbirlər keçirilmişdir.

2018-ci il Sumqayıt şəhər MKS kollektivinin təşəbbüsü ilə “**İnformasiya ili**” elan edildi. Hesabat ili ərzində durmadan artan informasiya kütləsinin daha mütərəqqi üsullarla oxuculara çatdırılması təmin edilmiş, xidmət sisteminin modernləşdirilməsi, yeni elektron resurslar yaradılması, həm ənənəvi, həm elektron xidmətdən yararlanaraq oxucu sorğularının daha operativ və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi həyata keçirilmiş, kitab fondlarının müasir texnoloji yeniliklərdən bəhs edən ədəbiyyatlarla - dərsləklər, dərslər vəsaitləri, məlumat ədəbiyyatları ilə komplektləşdirilməsinə diqqət yetirilmişdir.

Hesabat ilində MKS-ə daxil olan kitabxanalarda respublikamızın ərazi bütövlüyünə, dövlət müstəqilliyinə, diyarşunaslığa, ölkəşünaslığa milli adət-ənənələrə, mülki müdafiəyə, hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsinə, erməni işğalçılarına qarşı mübarizə tariximizə, itirilmiş yurd yerlərimizə, 20 Yanvar, Xocalı soyqırımı, 20 Noyabr kimi milli faciələrimizə, həmçinin Yeni il, Novruz, Qurban, Ramazan bayramları kimi əlamətdar və tarixi günlərimizə həsr olunmuş tədbirlər keçirilmişdir.

2 Fevral Gənclər günü ilə əlaqədar Mərkəzi kitabxana və Gənclər və İdman Baş İdarəsinin təşkilatçılığı ilə Gənclər evində “Kitabın gənclərin həyatındakı rolu” və İncəsənət

şöbəsində "Müasir Azərbaycanın inkişafında gənclərin rolu" adlı diskussiyalar, M.Ə.Rəsulzadə adına kitabxana filialda "Bir millətin yaşaması, bir millətin təməl daşı", N. Gəncəvi adına Kitabxana klubda "Gəncliyin səsi" adlı oxucu konfransları, M. Ə. Sabir adına kitabxana filialda "Gənclər bizim sabahımızdır" adlı dəyirmi masa və s. tədbirlər keçirilmişdir.

31 Mart - Azərbaycanlıların soyqırımı günü ilə əlaqədar sistem kitabxanalarında sərgilər təşkil olunmuş, habelə Mərkəzi kitabxanada "Tarixi mart həqiqətləri", Dövri mətbuat şöbəsində "Zamanın unutmurduğu cinayət", Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında "Mart Soyqırımı: bəşəriyyət sussa da, faktlar susmur", Gənclər kitabxanasında "Türk millətinə qarşı erməni terroru" adlı dəyirmi masalar, N. Gəncəvi adına Kitabxana Klubda "Tarixin ağırlı mart soyqırımı", İncəsənət şöbəsində "İnsanlığa sığmayan cinayət" mövzusunda xatirə gecəsi keçirilmişdir.

Hesabat ilində "**Dördgünlük müharibə**" adı ilə tarixə düşən Aprel döyüşləri, bu döyüşlərdə şəhid olmuş vətən övladları Mərkəzi kitabxananın Uşaq şöbəsində "Ən ali, müqəddəs sözdü şəhidlər" adlı xatirə gecəsi, Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında "Şəhidliyin ünvanı əbədiyyətdir" adlı xatirə günü, Hacı Zeynalabdin qəsəbə kitabxanasında "Aprel şəhidləri" adlı ədəbi-bədii kompozisiya və digər tədbirlərlə yad edilmişdir.

Müstəqil Azərbaycanın qurucusu, **dahi öndərimiz Heydər Əliyevin** doğum və anım günləri ilə bağlı hesabat ilində də silsilə tədbirlər keçirilmiş, sərgilər təşkil olunmuşdur. Belə ki, Mərkəzi kitabxananın Uşaq şöbəsində "Nə xoşbəxtdir Azərbaycan əbədi bir öndəri var" adlı dəyirmi masa, Gənclər kitabxanasında "Böyüklük heykəlidir, Dədə Heydər-Atatürk" adlı şeir müsabiqəsi, M.Ə.Rəsulzadə adına kitabxana filialda "Heydər Əliyev və Azərbaycan gəncliyi" mövzusunda inşa müsabiqəsi və "Xalq üçün, vətən üçün yaşamış ömür" adlı oxucu konfransı, M. Ə. Sabir adına kitabxana filialda "Müstəqil Azərbaycanın qurucusu" adlı xatirə günü keçirilmişdir.

Habelə ənənəvi **Kitab bayramı** ümumşəhər tədbiri də ümummillə lider Heydər Əliyevin 95 illik yubileyinə həsr olunmuşdur. Bayram münasibətilə gün ərzində kitab sərgiləri ilə tanışlıq, ayrı-ayrı saatlarda tanınmış yazarlarla görüş, kitab təqdimatları, balaca oxucular üçün kukla teatrının tamaşası, əyləncəli viktorinalar təşkil edilmişdir. Bayram iştirakçıları Şəhər Mədəniyyət Evinin "Xəzər ulduzları" rəqs qrupunun, "Narbala" kukla teatrının və ayrı-ayrı müğənnilərin çıxışlarını, ulu öndər Heydər Əliyevə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə, kitaba həsr olunmuş kompozisiyaları izləmişlər. Şair, tədqiqatçı Rafiq Yusifoglunun yeni çap olunmuş "Bədii söz - məna ocağının közləri" kitabının təqdimatı da Kİtab bayramının tədbirlər proqramına daxil olan maraqlı tədbirlərdən biri oldu.

18 İyun İnsan Hüquqları günü ilə əlaqədar S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın təşkilatçılığı ilə Qanunun Aliliyi Hüquq Resurs Mərkəzində "Hüquqlarım məni qoruyur", Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında "Uğurlu sabah naminə hüquqlarımızı öyrənək", Gənclər kitabxanasında "Hüquqlarımızı bilək", M.Ə.Rəsulzadə adına kitabxana filialda "Uşaq və cəmiyyət", M. Ə. Sabir adına kitabxana filialda "Hüquq düşüncəsi və hüquq mədəniyyəti" adlı dəyirmi masa tədbirləri, N. Gəncəvi adına Kitabxana Klubda "Demokratik cəmiyyətdə insan" adlı disput və digər tədbirlər keçirilmişdir.

18 Oktyabr Azərbaycanın Dövlət Müstəqilliyi günüdür. Hesabat ilində müstəqillik günü münasibətilə S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada "Müstəqillik-xalqımızın milli sərvətidir" adlı oxucu konfransı, Dövri mətbuat şöbəsində Qubadlı rayon Əliquluşağı kənd orta məkəbinin 8-ci sinif şagirdləri ilə birgə "Müstəqillik bizə nə verdi?" adlı sual-cavab gecəsi, İncəsənət şöbəsində SDU-nun tələbələrinin iştirakı ilə "Müstəqillik ən böyük sərvətimizdir" adlı dəyirmi masa, N. Gəncəvi adına Kitabxana Klubda "Azad bir ölkənin övladıyıq biz" başlıqlı ədəbi-bədii gecə və digər tədbirlər keçirilmişdir.

25 noyabr Qadın Zorakılığına Qarşı Beynəlxalq Mübarizə günü Mərkəzi kitabxanada "Qadınlara qarşı zorakılığa yox deyək!", M. Ə.Sabir adına kitabxana filialda "Qadını ağılatmaq günahdır" mövzusunda dəyirmi masa və digər tədbirlərlə qeyd olundu.

Hesabat ilində S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın Abonement şöbəsi Gözdən Əlillər Cəmiyyətinin Sumqayıt şəhər şöbəsi ilə birlikdə Qanunun Aliliyi Hüquq Resurs Mərkəzində 3 nömrəli tam orta məktəbin müəllim və şagird kollektivinin iştirakı ilə **3 dekabr Beynəlxalq**

Əlillər günü ilə əlaqədar “Əlillərin cəmiyyətə inteqrasiyası” adlı dəyirmi masa, N. Gəncəvi adına Kitabxana Klub “Qayğıya möhtac insanlar” adlı disput keçirdi.

Azərbaycan kinosunun 120 illiyinin qeyd edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına müvafiq olaraq İncəsənət şöbəsində “Ekran sənətinin yaddaş salnaməsi haqqında nə bilirik?” adlı viktorina, Gənclər kitabxanasında “120 ilin müasiri” adlı informasiya saati, Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında isə “Azərbaycanın kino salnaməsi” adlı kitab sərgisi təşkil edilmiş, habelə xalq artisti, Prezident təqaüdüçüsü Valeh Kərimovla görüş keçirilmişdir.

Müstəsna istedadla malik rəssam **Tahir Salahovun 90 illiyi** münasibətilə Mərkəzi kitabxananın İncəsənət şöbəsində Mürsəl Nəcəfovun “Tahir Salahov” kitabı üzrə kitab səhifələrinə səyahət, Uşaq şöbəsində “Rənglərin möcüzəsi”, Dövri mətbuat şöbəsində “Zəngin mədəniyyətin təbliğatçısı”, Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında “Həyat duyğularını rənglər dünyasına çevirən sənətkar”, Hacı Zeynalabdin qəsəbə kitabxanasında “Boyakarlıq sənətinin parlaq nümayəndəsi” adlı tədbirlər keçirilmişdir.

YUNESKO-nun Qeyri maddi mədəni irs siyahısına daxil olan **“Muğam” sənəti** haqqında silsilə tədbirlərin icrasını təmin etmək məqsədilə Gənclər kitabxanası “Mənə çox mətləbləri ahəstəcə qandırdı muğam” və N. Gəncəvi adına Kitabxana Klub “Muğam Azərbaycan musiqisinin aparıcı janrıdır” adlı muğam saati tədbirləri keçirmişdir.

Sumqayıt şəhər S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxana bədii ədəbiyyatın, klassik ədəbiyyat nümunələrinin oxucular arasında geniş təbliğini həyata keçirmək məqsədilə 2018-ci ildə Sumqayıt MKS-in kitabxanaları arasında **“Dahi Nizami”** layihəsinə start verdi. İl ərzində həyata keçirilən layihə çərçivəsində dahi klassikin əsərləri, onun zəngin yaradıcılığı haqqında kitabların əks olunduğu geniş sərgilər təşkil olunmuş, böyük mütəfəkkirə həsr olunmuş müxtəlif tədbir formaları – Mərkəzi kitabxanada “Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri” adlı tədbir, Uşaq şöbəsində “Nizami Gəncəvini necə tanıyırdıq?” adlı sual-cavab gecəsi, N. Gəncəvi adına Kitabxana klubda “Nizami Gəncəvi bədii ədəbiyyatda” adlı dəyirmi masa, “Söz dünyasının padişahı” adlı kitab həftəsi, Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında “Azəri şeirinin günəşi sənsən” adlı ədəbi-bədii gecə, M.Ə.Rəsulzadə adına kitabxana filialda “Nizami əsərlərində islami dəyərlər” mövzusunda Nizami oxusu adlı seminar, “Yaşıldərə” yaşayış massivi kitabxanasında “Şeirin zönməz günəşi” mövzusunda poeziya dəqiqələri, Ə. Vahid adına kitabxana filialda “Nizami kəlamının işığında”, Hacı Zeynalabdin qəsəbə kitabxanasında “Sözün də su kimi lətafəti var” və digər tədbirlər keçirilmişdir.

Xalqımızın nakam sair **Mikayil Müsfiqin 110 illik yubleyi** kitabxanalarımızda müxtəlif tədbir formaları ilə yad edilmişdir. Belə ki, İncəsənət şöbəsində “Oxu tar” adlı tədbir, Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında şairin “Qaya” poemasının müzakirəsi, Gənclər kitabxanasında “Mən şirin ləhcəli bir bülbüləm” adlı ədəbi kompozisiya, N. Gəncəvi adına Kitabxana klubda “Müşfiqli günlərim” adlı kitab üzrə söhbət, “Yaşıldərə” yaşayış massivi kitabxanasında “Coşqun qəlbli, parlaq zəkali şair”, Ə. Vahid adına kitabxana filialda “Müşfiq ömrü gözəl oldu, az oldu” mövzusunda poeziya dəqiqələri, M. Ə. Sabir adına kitabxana filialda “Mənim könlüm deyir ki...” adlı şeir axşamı keçirilmişdir.

2018-ci ildə **Aşıq Şəmşirin anadan olmasının 125 ili** tamam oldu. Bu münasibətilə S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxana “Şəmşirəm nə gözəl diyar oğluyam” adlı poeziya axşamı, N. Gəncəvi adına Kitabxana klub “Dədə Şəmşir zirvəsi” adlı ədəbi kompozisiya, M.Ə.Rəsulzadə adına kitabxana filial “Şəmşirəm, nə gözəl diyar oğluyam” adlı ədəbi-bədii gecə, Ə. Vahid adına kitabxana filial “Sazlı, sözlü sənətkar” mövzusunda poeziya saati, M.Ə.Sabir adına kitabxana filial “Göy yaylaqlar oğluyam” adlı ədəbi bədii gecə keçirmişdir.

Hesabat ilində istedadlı yazıçı **İsa Hüseynovun 90 illik yubleyi** ilə əlaqədar ölkə Prezidentinin sərəncamına müvafiq olaraq kitabxanalarımızda yazıçının əsərlərindən ibarət sərgilər təşkil olunmuş, Dövri mətbuat şöbəsində “Nasir, senarist, xalq yazıçısı İsa Muğanna”, C. Məmmədquluzadə adına kitabxana filialda “Böyük ideallar sahibi” adlı ədəbiyyat saatları, S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın təşkilatçılığı ilə 5 nömrəli tam orta məktəbdə yazıçının “Zəhər”, “Şinel”, “Şapalaq” hekayələrinin, “Yaşıldərə” yaşayış massivi kitabxanasında “İdeal” romanının müzakirəsi keçirilmişdir.

Hesabat ilində Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin dəstəyi, Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin təşkilatçılığı ilə 22-24 oktyabr 2018-ci il tarixində şəhərimizdə **“Bu günün oxucuları – sabahın qurucuları”** Uşaq Mütaliə Festivalı keçirildi. Tədbirin keçirilməsində əsas məqsəd mütaliənin daha geniş, daha əhatəli təbliğinə şərait yaratmaq, balalarımızın kitaba, mütaliyə istiqamətləndirilməsinə, onların fəallığının, yaradıcılıq qabiliyyətinin, təşəbbüskarlığının aşkar edilməsinə nail olmaq idi. 3 gün davam edən festival çərçivəsində Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında balaca fidanların iştirakı ilə A.Şaiqin “Tülkü həccə gedir” adlı cizgi filminə baxış, “Hər nağıldan bir ləçək” adlı səhərcik, habelə Azərbaycan ədəbiyyatının tanınmış nümayəndəsi Gülzar İbrahimovanın MUK-da oxucularla və Təbiət Elmləri Təmayüllü gimnaziyada məktəblilərlə görüşləri, Nizami Gəncəvi adına Kitabxana Klubda uşaqların sevimli şairi Rafiq Yuisifoğlu ilə görüş və şairin “Nağıl qapısı” kitabının təqdimatı, M. Ə. Sabir adına kitabxana filialın təşkilatçılığı ilə 35 nömrəli məktəbin 4e sinfində “Uşaqlarda dinləmə və mütaliə vərdislərinin tərbiyə edilməsi” mövzusunda disput, Mərkəzi kitabxananın Uşaq şöbəsində “Can nənə, bir nağıl de” şeiri əsasında hazırlanmış səhnəcik, “Küsüb inciyan kitablar” adlı ucadan oxu, İncəsənət şöbəsində “Danış nağıl, hekayə, şeir de, nəğmə söylə”, Corat qəsəbə kitabxanasında “Oxuduğum kitablar” adlı mütaliə saatları, Hacı Zeynalabdin qəsəbə kitabxanasında “Nağıl, nabatlı dünyam” adlı nağıl saati keçirildi. Festival çərçivəsində sadəcə kitabxanalarda deyil, ayrı-ayrı ünvanlarda – məktəblərdə, bağçalarda da səhərciklər, disput və tamaşalar keçirilmiş, eyni zamanda balacaların uşaq kitabxanalarına ekskursiyaları təşkil olunmuşdur.

Hesabat ilində **“Oxucu ilə üz-üzə”** layihəsi çərçivəsində xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı ilə, habelə sumqayıtlı şairlərimizdən - AYB Sumqayıt bölməsinin sədri, şairə Gülnarə Cəmaləddinlə, şair Nazim Əhmədli ilə, İbrahim İlyaslı ilə görüşlər, şair Zirəddin Qafarlının yenice çapdan çıxan “Yaşamağa gəlmişdim” adlı şeirlər kitabının, yazıçı-publisist Eyrüz Məmmədovun “Sən kimsən, Armando?” romanının təqdimatları oxucular tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır.

2018-ci il Sumqayıt kitabxanaları üçün öz gözəl ənənələri, nümunəvi xidmətiylə sayılan-seçilən S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın 60 illik, Mərkəzi Uşaq Kitabxanasının 65 illik, N. Gəncəvi adına Kitabxana klubun 30 illik və Sabir adına kitabxana filialının 40 illik yubileyləri ilə əlamətdar oldu. S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada keçirilən **“Elm, bilik məbədi”** adlı tədbir də yubilyar kitabxanalara həsr olunmuşdu.

Hesabat ilində həmçinin region MKS-ləri ilə aktual mövzularda **video-konfransların təşkili** həyata keçirilmişdir. Belə ki, Lənkəran Dövlət Humanitar Kollecinin tələbələri Mərkəzi kitabxanaya, onun ayrı-ayrı şöbələrinə virtual səyahət etmişlər. Onları maraqlandıran suallar kitabxana əməkdaşları tərəfindən cavablandırılmış və lazımi məsləhətlər verilmişdir.

Həminin 2018-ci ildə Abşeron, Xızı, Qubadlı, Zəngilan MKS-lərin direktorları S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada olmuş, onlara kitabxana, şöbələrin işi haqqında ətraflı məlumat verilmişdir.

2018-cı ildə Sumqayıt şəhər MKS-ə daxil olan kitabxanalar arasında **“İlin ən yaxşı kitabxanacısı”** nominasiyası üzrə müsabiqə elan edilmiş və həyata keçirilmişdir. Müsabiqənin yekununa görə I yerin qalibləri M. Ə. Rəsulzadə adına kitabxana filialın böyük kitabxanaçısı Əliyeva Şərəf və Mərkəzi uşaq kitabxanasının multimedia mütəxəssisi Mahmudova Leyla, II yerin qalibi S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın Oxu zalının əməkdaşı Abbasova Sabirə və III yerin qalibi MK-nın Uşaq şöbəsinin böyük mütəxəssisi Məmmədova Zübeydə elan edilərək fəxri fərman və hədiyyələrlə mükafatlandırılmışlar.

Sistem kitabxanalarında **fondun təbliği işi** il boyu davam etdirilmiş, yeni daxil olan ədəbiyyatların, həmçinin kiril fondunun təbliği məqsədilə vaxtaşırı məlumat günləri, açıq qapı günləri, səyyar sərgilər təşkil olunmuşdur.